

Proces biogeograficzny dla regionu alpejskiego nabiera tempa

2013-12-03

W dniach 25 - 26 listopada 2013 r. w Graz w Austrii odbyło się seminarium dotyczące ustalenia najważniejszych celów i działań dla ochrony siedlisk łąkowych, wodnych, leśnych oraz siedlisk podmokłych.

Celem seminarium było zjednoczenie najważniejszych stron procesu tj. właściwych władz, organizacji pozarządowych i interesariuszy z różnych państw na rzecz wymiany praktyk i szukania wspólnych rozwiązań dla ochrony siedlisk najbardziej zagrożonych w skali regionu alpejskiego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele 12 państw członkowskich regionu alpejskiego, Komisji Europejskiej, stowarzyszeń użytkowników i właścicieli gruntów, instytucji naukowych oraz organizacji pozarządowych. Prace prowadzono równoległe dla czterech grup siedlisk przyrodniczych, tj. siedliska zależne od wody (mokradła), lasy, jeziora i rzeki oraz łąki.

W grupie dla siedlisk zależnych od wody (mokradła) dyskutowano kwestie dotyczące problemów ochrony i zarządzania siedliskami mokradłowymi, w tym kwestie dotyczące gospodarowania wodami, przeciwdziałanie sukcesji niepożądanego rośliności, ograniczanie zagrożeń związanych z rozwojem turystyki na obszarach górskich. Grupa określiła następujące działania:

- analiza przyjętych przez poszczególne kraje wskaźników i parametrów oceny FCS dla siedlisk mokradłowych (jako pilotaż) biorąc pod uwagę różne skale oceny - region biogeograficzny, kraj, obszar Natura 2000 wraz z próbą określenia wspólnych zasad dla regionu biogeograficznego (wyracowanie standardu); PL wstępnie wyraziła chęć organizacji warsztatów poświęconych tym zagadnieniom w 2014 r.;
- organizacja odrębnej sesji poświęconej restrukturyzacji siedlisk mokradłowych podczas konferencji 9th European Conference on Ecological Restoration, 3-8 sierpnia 2014 r. w Oulu (Finlandia);
- udoskonalenie platformy informacyjnej procesu biogeograficznego.

W ramach grupy ds. działań w obszarze leśnictwa przyjęto kierunki strategiczne, opierając się na ustalonych w Strategii Ochrony Bioróżnorodności UE 2020 celach, polegających na łączeniu ludzi i miejsc, praktycznym zarządzaniu siedliskami przyrodniczymi (9130, 9170, 9180, 9410, 9260) oraz inspirowaniu współpracy. Początkowo przedyskutowano 5 wypracowanych na poprzednich warsztatach kwestii tj. fragmentacja kompleksów leśnych, braki w wiedzy w różnym zarządzaniu lasami, cele ochrony niejasne dla zarządzających lasami, brak wystarczających funduszy na przywracanie i ochronę zasobów przyrodniczych, zarządzanie lasami w granicach obszarów Natura 2000. W toku burzliwej wymiany stanowisk i opinii stwierdzono, iż niektóre z nich należy połączyć i uzgodniono następujące obszary dyskusji:

- łączność i fragmentacja;
- przedmioty ochrony, właściwy stan ich ochrony i informacja;
- opcje zarządzania;
- finansowanie.

W zakresie powyższych obszarów zaplanowano, że w przyszłości będą m.in. organizowane warsztaty, publikacje, opracowanie metodologii, przewodniki dotyczące najlepszych praktyk, manuale, wytyczne, wymiana wiedzy, oceny socjo-ekonomiczne itp. W ciągu ok. 2 najbliższych miesięcy państwa członkowskie dobrowolnie zgłoszą swoją chęć podjęcia działań w poszczególnych kwestiach.

Dyskusja w grupie roboczej do spraw ekosystemów związanych z wodami śródlądowymi koncentrowała się wokół 2 głównych zagrożeń dla osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków występujących w obrębie wód płynących. Zagrożeniami tymi jest budowa hydroelektrowni oraz realizacja prac z zakresu utrzymania wód. Mając na uwadze wagę zagrożeń, na zaproponowanej w trakcie seminarium liście zadań dla Wspólnoty dotyczących ochrony przedmiotowych ekosystemów ujęto konieczność jak najszybszego opracowania i wydania przez Komisję Europejską wytycznych w sprawie stosowania istniejących regulacji wspólnotowych z zakresu ochrony środowiska w odniesieniu do hydroelektrowni. Wytyczne takie są obecnie procedowane w Komisji Europejskiej, a ich wersja finalna ma zostać opracowana do końca roku 2014.

Uczestnicy grupy roboczej zarekomendowali przetłumaczenie wytycznych oraz jak najszersze ich udostępnienie i rozpropagowanie w krajach członkowskich, także poprzez warsztaty dla pracowników instytucji odpowiedzialnych za ochronę środowiska oraz gospodarkę wodną, jakie miałyby być organizowane przez poszczególne kraje. Uczestnicy grupy zarekomendowali ponadto opracowanie przez Komisję Europejską wytycznych dotyczących realizacji prac z zakresu utrzymania wód. Wytyczne takie miałyby propagować najlepsze dostępne praktyki w tej dziedzinie, wspomagać kraje w trakcie oceny wpływu prac utrzymaniowych na środowisko oraz prowadzenia analizy korzyści i kosztów takich działań. Także i te wytyczne powinny być jak najszersze udostępnione i stosowane, co będzie zadaniem poszczególnych krajów członkowskich. Na liście rekomendowanych przez grupę zadań ujęto także konieczność organizacji cyklicznych warsztatów dla krajów regionu alpejskiego, które byłyby platformą do wzajemnej wymiany informacji i byłyby poświęcone innym zagadnieniom związanym z ochroną ekosystemów wodnych (np. odtwarzanie ekosystemów, prace utrzymaniowe, gatunki obce itp.).

W grupie ds. łąk uznano, że dla wszystkich krajów z regionu alpejskiego są 3 wspólne problemy związane z utrzymaniem łąk:

- porzucanie gruntów lub intensyfikacja rolnictwa;
- poprawa/urealnienie definicji (lub interpretację) właściwego stanu ochrony;
- brak wiedzy i niski poziom świadomości społecznej.

Praca podczas seminarium dla siedlisk łąkowych koncentrowała się na zidentyfikowaniu realnych działań jakie można by przeprowadzić dla utrzymania lub poprawy sposobu użytkowania łąk. Stosunkowo dużo czasu grupa łąkowa poświęciła kwestii "właściwego stanu ochrony" (ang. FCS). Grupa zaplanowała na najbliższe 2 lata prace, które doprowadzą do:

- dialogu jak rozumiany jest właściwy stan ochrony w poszczególnych krajach,
- stworzenia grupy roboczej odpowiedzialnej za opracowanie wspólnych standardów/wytycznych jak oceniać stan ochrony,
- powiązania ocen stanu na różnym poziomie począwszy od poziomu obszaru Natura 2000 aż do oceny stanu w skali regionu biogeograficznego.

Seminarium doprowadziło do opracowania uzgodnionej listy działań, jakie powinny być realizowane. W ciągu najbliższych miesięcy poszczególne kraje regionu alpejskiego mają czas na zadeklarowanie się, za które działania i w jakim zakresie będą odpowiedzialne.